

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Segneri E Societate Jesu, Qvadräginta
Sermones**

Segneri, Paolo

Antverpiae, 1695

Sermo XXII. Dominicâ Quartâ Quadragesimæ. Causa pauperu[m] penes divites agitur, qui nec superflua quidem bonorum suorum ipsis elargiri volunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52734](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52734)

SERMO VIGESIMUS SECUNDUS.

DOMINICA QUARTA.

Colligite, quæ superaverunt fragmenta, ne pereant. Ioan. 6.

I. **R**Evereor equidem demissè, quidquid Christus in carne mortali fecit & operatus est, pace tamen ejus dixerò, id quod hodie fecit, minùs DEO dignum, & infra ipsius Majestatem videri; si enim Providentiæ & Bonitatis munificentiam factò tam illustri & prodigioso manifestare voluit, cur in colligendis residui panis analectis tam parcum & accuratum postea se exhibuit? cur non indulset turbis, ut in peris & sacculis eas reponerent, domumque asportarent? cur ad ultimam usque micam, & buccellam colligi eas præcepit? *Colligite, quæ superaverunt fragmenta, ne pereant*: cur id, amabo, tam strictè imperavit? Sinite id vobis actutum evolvam. Volebat nimirum assuefacere turbas, ut nihil superflui retineant, sed id omne alienæ fami sponte suâ cedant, ac consignent. Universalis est hæc lex, creatis rebus omnibus à Creatore imposita: cum cœlum, aridam & sitientem terram copiosis pluviis recreat, absorbet & bibit illa, quantum ad restaurandas radicalis humidi vires sufficit; quidquid abundat, aliò derivat, & alienæ utilitati transmittit. Cum vitis vel alterius plantæ surculus sat humoris attraxit reliquum vicno palmiti, ac sitienti ramo faciliè indulget. Ita etiam nubes, vapore superfluo turgentes, quantocyùs sese exonerant; aura nimio calore inflammata, continuò eam exhalat, & dissipat: verbo natura universa, mutâ licet voce testatur, nihil superflui esse retinendum. Quid mirum ergo, si Christus populum, quem ad satietatem & delicias usque pavit, eadem lege teneri voluit? Sed edicite, Christiani, an legem istam ritè observatis? an avari potiùs & insatiabiles, tenaciter retinetis, quod pauperum necessitati debetur? Exactorem igitur hodie agere constitui, ut importunè opportunè repetam, quod ipsorum est, non vestrum. Sed nunquid ergo oblitus sum, coram illa me Civitate verba facere, quæ ad pietatem pronissima est, nec stimulis opus habet, ut Eleemosynæ, vi quadam illatâ, è manibus ejus extorqueantur? Nolite, obsecro, expectare à me modum

dum exactiōnis durum, violentum, ac despicabilem, vestraque indole indignum; debiti duntaxat vestri amice vos admonēbo, & quid de bonis superfluis statuendum sit, fideliter explicabo, meque omnia à vobis benevolè obtenturum prorsus confido; si vestres enim & ignobiles plantæ sunt, quæ non nisi violenter succussæ aut percussæ fructus reddunt; à nobilibus autem meliusque excultis, vel unâ manu admotâ, facillimè colliguntur.

II. Semper ego gravissimos inter errores, quibus mundus abundat, illum quoque numeravi, quo plurimi sibi, & pessimè quidem persuadent, se eorum, quæ possident, absolutos esse dominos, eaque ad libitum expendere, dissipare, & si luberet, in undas quoque veterum Philosophorum more abjicere posse. Id equidem falsissimum & à veritate prorsus alienum dico: domini quidem sunt fortunarum suarum, minime tamen absoluti, sed cum ea restrictione ac onere, ut, quidquid congruæ sustentationi superfluum est, in egenos & pauperes distribuatur. Scio, doctrinam hanc gravem esse auribus, & Theologorum complures tentasse, ut illam non nihil mitigarent, & ad gravem duntaxat proximi necessitatem restringerent. Verum integer Sanctorum Patrum torrens pleno se alveo huic opinioni opponit: D. Augustinum *Serm. de Vill. Iniquit.* audite: quidquid excepto victu, & vestitu rationabili superfluit, non luxui reservetur, sed in thesauro caelesti per Eleemosynam reponatur; quod si non fecerimus, res alienas invadimus dem mens est D. Joannis Chrysostomi, locis innumeris; eadem in Bedæ, & Theophylacti; S. Gertrudius scribit Germinio, nihil esse in hoc saeculo; nobis creditum esse dispensationem sancti Domini nostri, vel ad utrumque sufficienter, vel ad distribuendum servis: atque adeo, non licet eas in expensas usurpare, quæ cum sit erogationis ratio DEO reddenda. Nec ab his dicitur D. Ambrosius, Gregorius, & Hieronymus; Doctor verò Angelicus sibi claritate ducet, gentium radices, quæ rigidam Eleemosynæ obligationem pariarum una ex parte pauperis, alterò ex parte divitis se tenent: in ex parte divitis est bonorum copia abundantia; necessitas vero in ex parte pauperis. Ubi ergo necessitas inopum est graves, etiam non abundans inopiam levare tenentur verò divites superfluis abundantentur ea in pauperes erogare, non premat gravis necessitas que hoc mirum aut durum videtur, quomodo enim decreverit providentiam, campi lilia tantum ter vestire, columbas & corvæ vilissimis terræ vermibus sollicitè providere, hominum egentium oblivisci? an non omnium Pater est? cur ergo inæqualiter filiis provideret, si quidem necessario victu contentum alter deliciis innatat, &

Serm. de Vill. Iniquit. audite: quidquid excepto victu, & vestitu rationabili superfluit, non luxui reservetur, sed in thesauro caelesti per Eleemosynam reponatur; quod si non

quidem habeat, unde nuditati suæ con-
sulat, dum alter ad luxum usque ab-
undat? Nunquid injustus est DEUS,
ait D. Ambrosius, ut nobis non aqua-
liter distribuat vita subsidia, ut tu qui-
dem esses affluens & abundes, aliis ve-
rò deesset, & egerent? An injustus for-
tè est DEUS? an partium studiosus?
an indiscretus? an inconsideratus? aut
impotens? facessant hæc blasphemix!
Dicendum igitur necessariò est, illum
pauperibus quoque, qui suo se labo-
re sustentare non valent, convenien-
tes proventus assignasse, ad sublevan-
dam eorum necessitatem, non extre-
mam duntaxat, sed communem, eis-
que velut irredimibilem censum in su-
perfluis divitum bonis constituisse, ne
unquam deficerent, aut Providentia il-
lius fraudaretur; non secus ac stellis
assignavit lucem, de amplissimo solis
diluvio exuberantem. Quod superest,
date Eleemosynam, ait Christus, quod
superest, sive de victu, sive de vestitu,
aut quibulvis aliis bonis, verbo,
omnia superflua pauperibus debita cen-
sete. Ita enim D. Thomas hæc ver-
ba explicat: omnia superflua Dominus
jubet pauperibus exhiberi: audistis?
Non dicit, hortatur, sed jubet. Hæc
cum ita sint, quid agitis, Auditores,
luxui dediti? & quando tandem de-
bitum hoc ritè agnoscetis, & credi-
toribus vestris satisfaciatis? eja excita-
te vos ipsos, & expurgiscimini, ne-
que levi periculo vacare vos credite,
si redditus vestros, ut absoluti eorum
Domini in vestra duntaxat commoda,
& superfluam pompam convertatis:
hoc enim, si feceritis, palàm vobis &

R. P. Segneri Quadragesimale.

apertè pronuntio, salutem vestram
esse conclamatam, vosque indubita-
tò damnandos.

III. Et quis vestrum divitis illius;
à D. Luca descripti, non meminit?
messem illi amplissimam liberale cæ-
lum annuit; cum noctu, ut continge-
re solet nimium de re familiari & ceco-
nomiâ suâ sollicitis, discusso curis som-
no, has secum cogitationes volveret:
quid faciam, quia non habeo, quò con-
gregem fructus meos? scio quid faciam;
destruam horrea mea, & majora fa-
ciam, dicam anima mea: Anima mea,
habet multa bona, posita in annos pluri-
mos, requiesce, comede, bibe, epulare.
Sed vix ista secum statuit, cum allap-
sam cælo vocem audivit: Stulte! hæc
nocte animam tuam repentem à te; &
qua parasti, cujus erunt? fateor, Audi-
tores ad hunc eventum capillos mihi
erigi præ horrore; quid enim miser
perpetravit, quod vel suspicionem
delicti gravioris movere possit? de-
struam dixit, horrea mea, & majora fa-
ciam: sed an vestrum aliquis est, qui id
sibi religioni ducat? quot enim sunt,
qui palatia splendidissima inhabitant,
& tamen identidem diruunt ac ædifi-
cant, erigunt ac dejiciunt? subjunxit
postea; dicam anima mea, requiesce.
Itane grave piaculum sit, requiescere si
dixisset, litem se injustam aliis motu-
rum, latrocinia perpetraturum, & ho-
micidia, libidinis & luxuriæ cloacis se
immersurum, id enim verò intellige-
rem; verum quid, amabò, gravis mali-
erat, in multam usque diem sub molli-
bus plumis stertere? Posthac, dixit, se
lautè & oppiparè pransurum: Come-
de,

M m de,

de, bibe, epulare. Sed nunquid multum altercantur Theologi, usque dum mensuram noxæ lethalis in peccato gulæ inveniant, esto quòd innumeris hominibus mortem acceleret; quæ ergo tandem ratione miser iste in stultorum, id est, reproborum numerum redactus est? Vos ipsi ex Divini oris oraculo causam percipite, quia nimirum tantam bonorum abundantiam sibi soli reservare decrevit; hoc enim epiphonemate Epulonis historiam clausit: sic est, qui sibi thesaurizat, & non est in DEVM dives! O verbum noxium & iniquum sibi; abligurire scilicet solum omnia, ac decoquere! O ingluvies insatiabilis! O ingens præjudicium inopum! canales nos esse oportet, non charybdes. Advertistis igitur, opinor, epulonem minimè inferno adjudatum, velut incæstuosum, aut sanguinarium, nec uti perjurum, aut blasphemum, sed ob id unice, quòd ventris abdomen alimento superfluo farciret, & nihil omnino fami & indigentia alienæ concederet; quod si, ut sentit D. Augustinus, aliorum necessitati aliquid indulset, non dabit, quantum sufficiebat: non dignè pascibat, & ideo non dicitur de Lazaro, cupiebat manducare de micis, quæ cadebant de mensa divitis; forsitan enim id obtinuit; sed saturari, negatum est. Dicite, si nostrâ ætate vixisset Epulo, an non benignum quendam Theologum nactus esset, qui cum excusaret? quid enim necesse erat misero illi, ad limina domûs illius identidem excubare? an non & alios Hierosolyma divites habuit, quorum fores pul-

sare poterat, & stipem rogare? quis enim malè affecto esset corpore non tamen adeò membris omnibus tum esse legimus, ut se movere, & in domos circuire non posset? si tamen miser epulo culpam hanc habuisset inferno: sepultus est in inferno, quæ causa? amabò, ego certè ignorantiam meam profiteor, neque aliam scio culpam, quàm quòd Eleemolynas non dedit, suo statui sufficientes: Non pascibat. Hæc ergo universalis est, ut, qui abundat, largiatur: & abundantia illorum suppleat inopiam, ut Apostolus præcipit; ubi notanda inopiam esse quidem speciem quædam necessitatis, non tamen extremam nec gravissimam; defectum solum, non mendicitatem. Quòd obligatio dandi Eleemolynas non summa illa necessitate urget, ut certè nos obstringeret, nec Divinæ racula tot querelas, minas, & terrores supplicia divitibus intentarent. Augustinus communis & vulgaris necessitatem illam, quam mendici patiuntur, quæ plateis & compitis subsidium impetuntè sollicitat? Et tamen Ecclesiasticus severissimè monet: Ne rogantibus tibi retrò maledixerit; maledicentis enim tibi in amaritudine nimia exaudietur deprecatio illius. de ego per sualum omnino habere, vites raro ob pauperum necessitatem sed frequentissimè ex bonorum abundantia præcepto Eleemolynas tenent. IV. Bene ac verè hæc omnia, si quis fortassis: difficultatis autem in eo vertitur, quis abundare dicatur quis enim est, qui in suo statu non

deatur indigere? eò usque crevit luxus & pompa, gemmarum, ornamentorum, rhedarum, suppellectilis, servorum & vasorum argenteorum necessaria copia, ut geminati etiam proventus vix fortunæ, quam gerimus, cum decore sustinendæ pares esse videantur. Quid vultis, ad hæc respondeam, Auditores? si actionum vestrarum regula ac norma à corruptissimi hujus mundi moribus sumenda foret, omnino vobis ad stipularer; descendendum foret Christo de monte, in cujus vertice doctrinam suam inchoavit, ac gravi verborum pondere superfluum de victu, vestituque sollicitudinem damnavit; hoc enim porro in praxin redigi non potest. Verùm minimè audiendæ sunt stulta mundi effata, ut Apostolus monet: *Quicumque voluerit amicus esse saeculi hujus, inimicus DEI constituitur.* Igitur melior & sanior pars mundi, imò Ipse mundi Reformator consulendus est, qui voluit, ut omnes ejus sequaces in primo fonte Baptismatis diaboli pompis renuntient, quæ verè nil aliud sunt, quàm pompæ vanitatis, & nimii luxûs: ad hanc regulam, sanctuarii pondus si facultates nostras examinaverimus, ô quantum superflui apparebit! Non potest quidem unâ & generali regulâ taxari, quid superfluum censere debeat, quis tamen in particulari id non difficulter discernit, neque meâ ad id operâ vel consilio indigetis; nunquid enim probè nôstis, & accuratè discernitis, quid in DEI obsequio superfluum, quid necessarium sit? parùm vos movet, si videatis, non dicam ab Eremitis aut Vi-

ris Religiosis, sed à personis ejusdem vobiscum conditionis & statûs, fieri opera quædam supererogatoria, exempli causâ, si singulis septimanis animum à noxis purgent, sacro se Epulo crebrò reficiant, cæterus sacros & oratoria sodalitatum frequentent, aliaque pietatis exercitia faciant, quæ statim à vobis non necessaria, seu superflua appellantur. Cur non eandem superflui regulam in mundi obsequio attenditis & applicatis? cur omnia aliorum exempla vobis imitanda censetis? quam primùm aliquis paris vobiscum conditionis, immodicum vestium, gemmarum, ornamentorum, rhedarum, aliarumque vanitatum luxum ostentat, illico impositam vobis id ipsum imitandi necessitatem existimatis: hæc enim verò affectata ignorantia est: *Lates hoc volentes, ingeminabo vobis cum D. Petro: Lates hoc volentes!* cum enim, quid in primo casu superfluum sit, per facile vobis sit distinguere, cur non in altero id ipsum pari facilitate distinguitis? Hæc ergo sit ultimata mea conclusio, permissum ac licitum omnino esse, fortunam ac statum vestrum convenienter tueri; quis enim prudens de eo dubitet? minimè verò attendendum esse communem usum, quem, si justâ judicii bilance rem ponderare velitis, ipsimet ab usum appellare cogimini.

V. Ceterùm, ut sine fuco & adulatione rem exprimam, id, unde vos indigere arbitramini, non est vera statum tuendi necessitas, sed illius augendi, & amplificandi inordinatum desiderium; nemo amplius cum D. Jobo vult immori nidulo, in quo natus est, in ni-
Job. 27. dulo 18.

dulo meo moriar : qui enim ruri natus est, civis esse desiderat, civis in Equestrem statum cupit emergere, Illustris ad Principatum aspirat : & qui tandem obtinebit, quantum sitit ambitio ? *Absorbebit fluvium, & non mirabitur* ; Nilum auro fluentem pari facilitate, quàm aliàs scyphum aquæ, exhauriet, ubi aurum omne profanum deglutierit, ad bona Ecclesiastica anhelabit. *Et habet fiduciam, quod infuat Iordanis in os ejus.* Igitur si omne illud necessarium dicitis, quod ad statum vestrum amplificandum servit, concesserim equidem, nihil vobis superesse, quod pauperibus largiamini, sed nunquid manifestè videtis, hac ratione meliorem fore conditionem ambitiosorum, quàm qui moderatione sua contenti vivunt ?

VI. Cupio quidem, ut fortunam & statum vestrum augeatis, sed honestis ac licitis modis : antecellite scientiâ & litteris, antecellite morum pietate, antecellite pudicitia, & charitate ; tunc enim verò veram gloriam obtinebitis. An inde vos gloriosos existimatis, si splendidâ & concolori veste famulitium adornetis ? si canes & equos nutriatis ? si domûs vestræ limina in Capitolii magnificentiam convertatis ? hoc ipsum fortassis immortalem nomini vestro ignominiam & commune vobis odium pariet ; quicunque enim expensas adeò immodicas & prodigas aspexerint, quid quæso dicent ? sanè non aliud, quàm esse hoc ambitionis vestræ monumentum, esse iniquitates, furta & pauperum concussionem. Id ipsum vobis accidet,

quod iis evenit, qui famæ & honoris sui ad posteros transmittendi causa, Babylonis turrim ædificaverunt. *Venite, celebremus nomen nostrum* ; tamen summam inde confultum ac nominis sui æternam maculam portarint. Vultisne gloriam secum ac stabilem ? Estote benefici, & nos liberales ; hæc enim est via, cui DEUS æternam nominis immunitatem promisit ; *Eleemosynas illius caritas* ; *omnis Ecclesia Sanctorum.* Ceteras alias quascunque prærogativas quibus laudibus celebrandas, raro contemnit *Omnis Ecclesia* ; quod enim beneficentiam appellat, alter rigorem interpretatur ; quod huic prudentia, illi videtur ; quod iste patientiam interpretatur, alter ignaviam, & pusillitiam sordes judicat ; Beneficentiam nemo carpit, sed veneratur, quia omnibus prodest, atque ad justitiam, non prudentiam, continentiam, sed *Eleemosynas illius caritas* ; *omnis Ecclesia Sanctorum.* accidit, ut garrulus ille sycophanta temeritate impudentissimâ ad præfatus illius Præfatus S. Caroli Borromei rationes livido dente arrodere ausus cum vidit, eum fundos & præfatus alienare, eorum pretium in egenos fundere, seque ipsum spoliare, & præfatus ditaret, totus obmuruerit, pallio publicè cecinerit, dixeritque, *Non ego tibi fidem habeo.* Usque adeo invidi ac maledici coguntur hæc eos, qui benefici sunt & liberales, *pronus est*, ait Salomon, *ad misericordiam benedicetur.* Hæc ergo veritas est, Auditores, ad quam alpe-

vos volo & jubeo; minimè verò, quam è vanissimo luxu & inutili pompâ vobis promittitis: id si feceritis, nihil porrò superfluum vobis remanebit, quia omnia DEI amore elargimini.

VII. Quodsi non contenti gloriâ, domus vestræ proventus securos reddere, quin & augere ac amplificare velitis, id ipsum, quod dixi, facite, Deique amore vos largos & liberales exhibete. Vos quidem dicitis, non dare vos Eleemolynas, quòd pecuniis careatis, at ego contrâ ingemino cum Sapiente, vobis ideo non esse pecunias, quia nullas eleemolynas elargimini, *qui dat pauperi, non indigebit; imò non tantùm non indigebit, quod nimis parùm foret, sed ipsâ suâ liberalitate ditescet; unde idem sapiens dixit: honora dominum de tua substantia, & implebuntur horrea tua saturitate, & vino torcularia tua redundabunt.* Quid agitis ergo, ô avari divites, & divitiarum insatiabiles helluones? cur tanto sudore cumulandis opibus inhiatis, maria superatis, Apenninos & altissima juga transcenditis? en viam ditescendi longè magis compendiosam ac facilem vobis demonstro; proptam vertite, nec porrò fragili ligno confidite, Optatisne plena granaria, & copiosa promptuaria? crebris DEUM eleemolynis honorate; honora DEUM de tua substantia; & eventus vos docebit, quantum inde momentum felicitati vestræ sit accessurum: *Implebuntur horrea tua saturitate, & vino torcularia redundabunt.* Quid ad clarissima hæc promissa repo-

nitis? an DEI oraculum esse negatis? Hæc enim verò hæresis esset, cum palam sit, illa inter Salomonis proverbialia numerari. Si autem Divina sunt oracula, quid porrò dubitatis? an fortè implere ea non poterit? sed hoc est DEUM facere impostorem: an fortè non volet? sed hoc est Eum facere mendacem. *Probate, probate me super hoc, verba DEI sunt, per Malachiam hac ipsa super causa loquentis, probate me super hoc, si non aperuero vobis catarractas Cali, & effudero vobis benedictionem, usque ad abundantiam.*

VIII. Si ita se res habet, dicetis, avarissimi quique Eucliones fient eleemolynarii liberalissimi, ut thesauros suos augeant. Non dubito, id futurum, si vel semel inciperent Deo confidere: certè etiam lascivi fierent casti, si puri animi delicias delibarent, omnesque laici in Religiosa claustra concederent, si Divini obsequii dulcedinem aliquando gustarent. Verùm non est expectandum, ut omnes id faciant, quia pauci inducunt animum ad primas difficultates superandas, quæ semper graviore esse solent. De cætero credite mihi, Auditores, negotiatio omnium optima & tutissima est, proventus suos amplificandi, esse liberalem in pauperes; hæc enim lucrandi ars est facillima, securissimaque; facillima quidem, quia sænori dat, securissima verò quia credit Numulario, qui nunquam deficit: *Fanatur Dominò, qui miseretur pauperis.* 19. 17. Durities verò, & inclementia in pauperes sensim ad incitas & mendicitatem redigit: *Qui despicit deprecantem,* 18. 7.

sustinebit penuriam. Turonensem evol-
vite, & invenietis, nobili cuidam fami-
næ, cui Tarasiæ nomen, navim frum-
mento onustam, maris fluctibus hau-
stam eo momento periisse, quo pau-
peri panem negabat. Metaphrasten
legite, & discetis, inſitori cuiſiam
Fauſtiniano, undecim navigia merci-
bus onerata, eadem horâ interiisse, quâ
de quibusdam pascuis cum pauperibus
contendebat. Sed & ætatis nostræ scri-
ptores consulite, & invenietis, cuidam
Chiggero, è Suecia oriundo, omne
frumentum dæmones depaſtos, sub
boum figura granarium ingressos,
quod ille famis & inopiæ tempore ob-
feratum & clauſum tenebat. Frivolum
ergo, & inane est parſimonia vestræ
effugium, dum inopiam, & ſtatûs ve-
ſtri neceſſitates præſentis; hæc ipſa
enim movere vos debet, ut ſitis libe-
rales in pauperes, quia ſic non ſolum
ſtatûs veſtrum tuebimini, ut demon-
ſtravi, ſed inſuper capitale veſtrum au-
gebitis, *Quid enim eſſe poteſt ditius ho-
mine, ut D. Zeno ait, cuius proſtetur*

DEVS ſe eſſe debitorem?

IX. Verûm, nollem ego caducas
eſſe remunerationes, quas ob collatas
in egenos eleemoſynas exſpectatis :
hoc in mundo hospites ſumus, & pere-
grini, & ideo bona terrena oneri no-
bis potiùs ſunt, quàm ſubſidio : in cæ-
lo ergo petendus eſt cenſus, in cælo, in
cælo, nec expedit, nimis opibus abun-
dare, quamdiu à patria exulamur. Di-
cite, ſi magnæ cuiuſdam ſummæ de-
bitor peregrina in terra, in itinere pu-
blico, ſilvas inter, ac deſerta latroci-
niis infeſta vos obvios haberet, & de-

biti ſolutionem offerret, nunquid
lum obreſtarem, ut eam ad
uſque in patriam differret ?
DEO dicite, & ſupplicibus illu-
tis rogare, ut in cælo vos di-
ciat. Quodſi frequentes Eleemo-
ſynas vos nonnihil egenos efficiant, id
verò in lucro numerate : *Perde-
niam, propter fratrem tuum, ait
ſiſticus, perde pecuniam, hoc enim
eſſe liberalem, nam dare ſalvum
capitali; non eſt magnæ laudis ſe-
fontes illos imitari, qui libera-
dentur, cum non ſint; tantum
reſorbent, quantum effundunt.*
tenus oſtendi, vos teneri ſuper
egenos erogare, idque denuo
mo; cavenda tamen eſt erro-
ſio; aliud enim eſt, vos ad id
teneri, & aliud, non debere dari
de ſuperſuo. De baſilico reſer-
cum, tamenſi ſemper ſolus & ſi-
bitro comedere ſoleat, accepto
prandio, alia etiam animalia,
dua ciborum analecta abſument
co ſibilo advocare: ſi igitur
ſuperflua pauperibus datis, non
facitis, quàm, quod etiam aquila
tutes, dracones & baſilici faci-
altiora vobis tendendum eſt, ut
cum Jobo dicere poſſitis: *Si
buccellam meam ſolus, & non
ex ea pupillus? Quamvis igitur
niſi buccella panis vobis ſuperſit,
quoque inter egenos dividite:
enim verò id, quod veſtrum eſt
giemini; nam quamdiu ſuperſu-
tis, non datis, quod veſtrum
quod eſt ipſorum: *Superflua
tum, neceſſaria ſunt pauperibus.**

Augustinus, possidentur aliena, cum possidentur superflua.

X. Unum adhuc hærere vobis scrupulum video; si enim, dicitis etiam laici tenentur, superflua pauperibus elargiri, nulla amplius erit differentia inter eos, qui bona propria, & hæreditario jure ad se devoluta possident, & inter Clericos, qui ex Ecclesiæ & Beneficiorum redditibus vivunt. Sed plurimum erratis, estque maximum inter eos discrimen, laici enim, debito suo satisfaciunt, si illis dent Eleemosynam, qui eam petunt, & indigent, ut ait D. Joannes: qui habuerit substantiam hujus mundi, & viderit fratrem suum necessitatem habere, & clauerit viscera sua ab eo, quomodo caritas Dei manet in illo? Si ergo non viderit, id est, si ignoraverit, eum pati necessitatem, ad nihil obligatur, ut docet D. Thomas; qui verò bonis Ecclesiasticis gaudent, tenentur inquirere in egenos, eorumque necessitatem investigare; Quidquid habent Clerici, pauperum est, ait D. Hieronymus, & susceptioni pupillarum, peregrinorum, & pauperum debent invigilare. Ratio est, quia laicis satis est, si erga inopes sese fratres exhibuerint, & requisiti subvenerint; Clerici verò Patres sese profiteantur, & demonstrent, necesse est, quibus incumbit, non solum filiorum necessitates audire, sed & antevertere. Possunt tamen etiam Ecclesiastici decorem statûs sui tueri, licet ipsis facilius longè sit, quàm laicis, superflua à necessariis discernere, idque duplici ex causa.

Primò quidem, quia Clerici à conjugum & liberorum curâ sunt liberi, neque tenentur propinquis, familiæ & posteritati consulere, imò laudabiliter debent ac possunt de iis dicere, nescio vos. Præterea, ut monet Concilium Tridentinum, Clerici ob perfectionem statûs sui tenentur, non solum omnem vanitatis pompam aspernari, sed & palàm illius contemptum profiteri: *In toto vita genere, nihil in eis debet apparere, quod vanitatum contemptum non pra se ferat*: multa ergo, quæ laicis necessaria sunt, in Clericis superflua esse possunt, atque adeo maxima est inter utrosque differentia. Quid ergo faciendum restat vobis, Auditores? id unum ingemino & suadeo; vincite, domate, imò radicitus evellite immoderatum habendi affectum, vobisque certò persuadete, geminas duntaxat ad cælum portas esse, pati nimirum & compati. Si difficile vobis accidit, per primam intrare, & horretis multa pati, superest, ut proximi miseris & inopiæ discatis compati. O quæ nostra stultitia est? Cælum tam vili tenuis Eleemosynæ pretio venale prostat, & tamen illud emere cunctamur: *Est qui multa redimat modico pretio*, ait Ecclesiasticus, sed quis ille est? certè non alius, quàm qui in egenos est liberalis; gravissimorum criminum debitum, non cingulis setosis, non ferreis catenis, non asperis flagris, aut aliis austeritatibus, sed Eleemosynâ expungit, quæ miram satisfaciendi vim continet: *Ipsa est, qua purgat peccata*, ut Angelus seni Tobix

Tobix

Tob. 12. Tobia testatus est, & facit invenire misericordiam: purgat peccata, quantum ad poenam; & facit invenire misericordiam, quantum ad culpam; non invenit, quemadmodum dolor animi, quem contritionem appellant, aut ipsa peccatorum confessio, quae illam proximè & seipsis auferunt, sed facit invenire, quia animam ad eam auferendam, quasi certò & infallibiliter disponit; fiducia magna erit coram summo Deo, Eleemosyna, omnibus facientibus eam. Si causam hujus efficaciam à me exposcitis, Auditores, fateor, me illam dare non posse, nec aliud, quod dicam, habeo, nisi Deo placuisse, virtutem istam etiam supra meritum remunerari, ut infinitæ inopum turbæ, quos in humana Republica invenire necesse est, paternè provideret, qui in ærumnis suis contabescerent, nisi divites tam grandis præmii stimulo ad ferendam illis opem excitarentur. Atque hinc perspicuum vobis fiet, cur Deus in extremo judicii die, non ceteris virtutum heroicarum actibus, sed operibus duntaxat charitatis publicum coram toto universo encomium promittat: Quod Abel passus sit, quod servavit mundum Noë, quod Abraham fidem suscepit, quod Petrus crucem resupinus ascendit, Deus tacet, & hoc solum clamat (verba sunt D. Petri Chrylogi admirantis) & clamat solum, quod comedit pauper. Et necdum decernitis, tanti spe lucri pauperibus, quantum facultates vestræ patiuntur, elargiri? Eja hoc facite, hoc agite, ne funesta aliquando illucescat

dies, quæ insaniam vestram nequam detestabimini: ego finem imponam, unico psalmi titulo supra modum amæno, & tui pleno, qui, licet in omnibus verberetur, dubito tamen an egestas sum aliquando plenè affectum sit.

XI. Disperfit, dedit pauperibus. Eleemosynarium! qui non timore avarorum, non contrahit commutat ut negotiator, sed quidem illis, à quibus non habet, speret, dat pauperibus: dat multo & multis, etiam non extreme, ut videatur effundere potius, dare: Disperfit, dedit pauperibus, non abjicit, nec temerè committit; nec enim ille abjicere cogit, qui semina campo credit, & sua ejus manet in saculum saculi. Eleemosyna; hoc enim nominè na oracula charitatis actum appellant, quia ad Justitiam præcedit. Justitia ejus æternum dabit meritum, mercedem æternam manet in saculum saculi; cornu exaltabitur in gloria. Notum est, per cornu, robur, fortitudinem dignitatem atque etiam rubram significari; solebant autem Hebræi advertit Lyranus, pauperes clangore ad Eleemosynam commovere, adeo ut morem istum, quo ostentationem & vanitatem committentibus, Christus prohibuit, & facis Eleemosynam, noli tubam ante te. Cum autem ex sola pietate fieret, laude dignissimum, ac meritò dicere poterat Plautus: cornu ejus exaltabitur in gloria.

Hæc nimirum beneficentiæ tuba amœnissimam Echo in die iudicii excitabit; omnes enim pauperes benedicent diviti, eos olim ad se evocanti, ut pane suo famelicos pasceret; benedicent illi Angeli, Archangelique; benedicet Jesus ipse, eumque in Regni consortium admittet. Interea avarus peccator videbit & irascetur, & ad tantæ remunerationis ac gloriæ aspectum in rabiem agetur. Fingite prædium fecundissimum, æmœnissimum & utilissimum vili pretio venale proflare; licitatur illud avarus, sed paucorum aureorum gratia ab emptione desistit; accedit alter, emit illud, eoque fruitur, & brevi temporis spatio ingens inde lucri emolumentum decerpit: ringitur interea euclio ille, & invidiâ rumpitur, turbatur, stridet dentibus, & stultitiam suam damnat; Peccator videbit, & irascetur, dentibus suis fremet, & tabescet. Sed incassum quantumvis enim postea, oblato quocunque pretio ad se rapere possessionem illam allaboret, desiderium peccatorum peribit. Ego, Auditores, hæc vobis applicare omitto, & vobis ipsis id faciendam relinquo: id unum è vobis percunctor, quis vobis animi sensus futurus esset, si vobis quoque in die iudicii ob inordinatum pecuniæ amorem talis fremitus exprimeretur. Hoc enim vero avertat Deus! nolite, quæso, eos imitari, qui argenti sui scoriam tam perditè amant; finite, ut omnes ejus reliquias contra Christi in hodierno Evangelio mandatum in oculis retineant, seris & clavibus mu-

R. P. Segneri Quadragesimale.

niant, conservent, custodiant, de quibus Prophetâ loquitur; qui custodiunt *Fons 2.*
vanitates frustra. 9.

P A R S A L T E R A.

XII: **A** Nimus mihi erat, Auditores, vehementes vobis stimulos ad subveniendum pauperibus addere; sed heu! eam vivimus ætatem, quâ utinam non opprimerentur potius, quàm ut opem sperare possint; ea modò sunt tempora, & ii mores, quos Ecclesiasticus vaticinatus est: *Pascua divitum sunt pauperes.* Plurimi *Eccles. 53.* sunt, qui pauperibus haud aliter, quàm fundo suo utuntur; ex horum sudoribus victum sibi & delicias quærunt; hos sine ulla mercede ad indebitos labores cogunt: & quid dico sine mercede? verbis etiam durissimis compellunt, & labore suo perfunctos in malam crucem abire jubent. An non palmatis est hæc injuria, & gravissimum scelus, dum operario, aut servo, alterivè creditori debitum urgenti etiam insultare non erubescitis? Hiccinè amor est, misellis illis debitus, quos Christus vobis tam sollicitè commendavit? hæccinè pietas ac clementia? ipse certè Abraham, cum vel aquæ guttam damnato negaret, verbis saltem vitibus usus est; nec enim dixit: Vah crudelis, & impie decoctor, crapulis & ebrietate diffuens, quid à me exoptulas? Vade, age, arde, patere, fure, & infremisce; hoc enim vero meritis tuis debetur! sed amicè respondit: *Fili, Luc. 16.*
Recepisti bona in vita tua. Cur ergo illos, qui vos in Paradiso forsitam

N n multis

multis parasangis præcedent, tam inclementer tractatis? si eos juvandi aut facultas aut voluntas vos deficit, benignè saltem eorum gemitus excipere, blandè eos solari, amico oculo vultuque benevolo eos dignari conveniret; non verò autumnales nubes imitari, quæ, cum tellus exsiccata hianti passim ore negatum diu imbrem efflagitat, lapides & grandinem in eam effundunt. Quodsi in vestra est potestate, ipsorum inopiam levare; heu quomodo animum potestis inducere, ad eos tam inclementer habendos? Vah quale iudicium, quæ pœna, quæ miseria vos exspectat? Si enim iudicium sine misericordia fiet illi, qui non fecit misericordiam: quale iudicium fiet illi, qui fecerit & rapinam? An non hæc atrocissima rapina est? nam si peculium, quod miseris negatis, hæreditario jure, abque eorum labore & incommodo illis obvenisset, tolerabilis adhuc foret eorum ablatio; cum verò suo illud sudore, callosis manibus, vigiliis, itineribus, durissimis laboribus paraverint, quanto non scelere vos obstringitis, dum luxu vestro, tot famelicorum impensis litatis? D. Franciscus de Paula, ut Alphonso Regi Neapolis exactionum acerbitatem demonstraret, nummum ab exactoribus recens acceptum, Rege inspectante, in partes confregit, & copioso sanguine stillantem exhibuit. O si manus meæ, Auditores, pari virtute pollerent! quanto sanguine Basilicam hanc inundarem! certè mallei mihi non sufficerent ad diffringendas pecunias injustissimè partas, que pariter retinent. Sed ista quousque satis mihi foret: nonnullos accedentes pretiosos, quibus teguntur, pannos morâ manu premete: ô quot rivis sanguinis esfluere ex vestris & famelicorum vestri vestimentis, usu jam longè tritis, sed needum solutis? Exprimamur aulæ & pendentia è palatii vestris peristromata: exprimamus supra stilem illam pretiosam, lecticæ, & citras, cortinas, sedilia heterorum obducta, heu quanto sanguine tarent, palamque ostenderent, necem illum selectum, quo tinctus est è venis pauperum expressum: effundit sanguinem, Ecclesiastici. Oculum est, qui effundit sanguinem, qui fraudem facit mercenario, sunt. Verùm ego peccator sum, nec mira patrandi virtutem beo, ut ad creditorum commorationem vos permoveam; videri mihi videor miseros illos, qui vertant, quem inclament, ignoscite lacerâ ad Dei tribunal supplicare volvi; quodsi ad hujus sententiam afflicti appellaverint, an non vos causâ caluros?

Iac. 2.
13.

Lud. de
Attychi
in histor.
Mânim.

XIII. Ecce merces operationum, fraudata est, clamat, verba sunt Domini Jacobi ad divites impios, & illorum in aures Domini Sabaoth inquit. Verba ista, Domini Sabaoth, nil aliud sonant, quàm Dominum angelorum, Dominum ferarum & hominum; Dominum graduum in terræ motuum, Dominum turbulæ & diluviorum, Dominum morborum & mortis, verbo, Dominum E-

cituum, ut ostendat nobis, ad illachri-
mantium pauperum clamores omnia
cæli armamentaria aperiri, cum ple-
nissima facultate, quæcunque placue-
rint, armorum & armatorum genera
depromendi, ad vindicandas injurias
ipsis illatas? si unquam DEUS se
invictum Exercituum supremumque
ducem demonstravit, quo, quæso, id
tempore fecit? illo nimirum, quo
contra Ægyptios pugnavit; hos omni-
militiæ & armorum genere aggressus
est, fulgetra, tonitrua, sagittas,
tenebras, muscas, ranas, ciniphes,
pestem, & naufragia in eos immisit;
sed cur dirum adeo in modum in il-
los animadvertit? ad vindican-
dam in mercenarios mercede frau-
datos injuriam; multo enim tempo-
re Ægyptii Hebræorum operâ usi
sunt, ad geminas, easque insignes ci-
vitates condendas, non solum tamen
debitam pactamque mercedum iis
negârunt, sed ut lapides, paleas, cæ-
teramque fabricæ materiam ipsimet
colligerent, adegerunt: hæc enim
verò injuria DEUM adeo irritavit, ut
oppressorum lachrimis exoratus ple-
nam ipsis facultatem dederit, vasa
pretiosa plurima, ab Ægyptiis mutuò
accepta, tacitæ compensationis loco
auferendi; inde armenta eorum oc-
cidit, extirpavit vineta, sementem va-
statis agris prostravit, eradicavit silvas,
primogenitos trucidavit; tandem ma-
ris fluctibus obrutos cum Rege suo
demersit, ac de cadaverum spoliis
Hebræos ditavit. Neque existime-
tis velim, mea tantum figmenta hæc
esse: evolcite sapientiæ libros, ibique

legetis: *transtulit illos per mare ru-
brum, & transvexit illos per aquam* ^{10. 18.}
*nimiam, inimicos autem illorum de-
mersit in mare.* Legite pariter: *red-
didit justis mercedem laborum suorum,* ^{10. 17.}
id est, juxta celebrem Lyranum para-
phrasin, operariis mercedem, labo-
rantibus damna restituit, & Israëlitis
fecit *recompensationem, quâ injustè de-
fraudârunt eos Ægyptii.* An non er-
go vos meritò terreat clamores pau-
perum, quibus tanta è cælis obtine-
di potestas concessa est? An fortè
ignoratis, restitutiones has gravissi-
mas esse, indispensabiles, atque om-
nis dilationis & moræ impatientes,
cùm titulis adeo onerosis debeantur?
quid ergo ultra cunctamini? an for-
tè mortis articulum ad restituendum
expectatis? Bene est, hunc expec-
tate: DEUS enim, ut miserabili
creditorum turbæ quantocyùs satisfiat,
vos ante tempus & horam rapiet,
ac de statione vitæ vel invito
detruet: forsitan decretum vobis
fatale in tribunali Divino signatum
jam est; forsitan tortoribus vestris,
phrenesi nimirum, febribus, ac dolori-
bus in mandatis jam datum est, ut se-
se ad executionem accingant: & vos
etiamnum moras necitis?

XIV. Scio non paucos vestrum
dicere, hæcenus se non satisfecisse de-
bitis suis, ob impotentiam & medio-
rum defectum: sed quam mihi fi-
ctam impotentiam dicitis? nempe,
quod non vultis, non potestis: *do-
tuerunt linguam suam loqui menda-* ^{11. 5.}
cium, cùm tamen DEUS, Ecclesia- ^{Eccles.}
stico teste, summè oderit Divitem ^{27. 4.}

mendacem, illos nimirum, qui falsis prætextibus creditoribus suis os oblinunt, & fictâ spe solutionis eos solantur, dicuntque, *non possum*; nam, ut ait D. Augustinus, *potest in iis, quæ vult, & in iis, quæ non vult, non potest*. Si de symposiis & conviviis agitur, *potest* enimverò: si verò de censibus, qui sacris familiis debentur, *non potest*. Si de comædiis agitur & theatris, si de Cantatricibus, & Syrenibus, ô quàm *bene potest*? Si verò de piis legatis Ecclesiæ persolvendis, *non potest*. Si de canibus, equis, venationibus, sumptuosis relaxationibus animi sermo est, iterum *potest*; si verò de servorum ac famulitii salariis, etiam longo tempore dilatis, *non potest*: repeto iterum, *potest in iis, quæ vult, & in iis quæ non vult, non potest*. DEUS vos eorum numero eximat, Auditores, quos ipse appellat, *divites mendaces*; hos enim Deus exotissimos habet. Vos ergo etiam atque etiam exhortor unâ & obtestor, ut non solum miseris hisce debita actutum, & sine mora solvatis, verum etiam de vestro largiamini, illaque novalia imitemini, quæ præterita damnata fructuum copiâ & ubertate compendant. Saltem pudeat illis tollere, quibus jubemur offerre, dicam vobis cum doctissimo Casiodoro: *quid enim tandem à misellis istis præteritis? an ut debitum omne cedant? ut ce-ctent, dum vobis liberit & quæ vobis, qui locupletes estis, tantum accidit, id, quod alienum est, stituere, quàm longè difficilium illis, eo, quod proprium habent, dari? Eia eorum pede vos ipsos timini, &, quis vobis animi sentiret, perpendite, si eadem vos misfitas premeret: nunquid opportunè, quod vestrum est, eitareris? cur ergo modò eripere quod pauperum, & mendicorum sed avertat DEUS hanc à vobis imitatem! Bonis vestris, ac pro-ribus hilariter fruimini, nec quispiam eorum, quos opprimis, contradicet; bonâ eorum pace modis & facultatibus, bonorum re ac copiâ gaudete: DEUS pinguiorem fortunam destinavit, benedicite; Ille vos promovet, feliciter amplius, non vestrâ duxat, sed & posterorum gloriâ; tamen alienis sumptibus nolite curare: nam ut laudatus à me Casiodorus sapientissimè asseverat: *tra omnes crudelitates est; divitem de exiguitate mendici.**

Epist. l.
5.

